

Sport

”

Dagens sitat**Mick Schumacher**, om lagkamerat Nikita Mazepin etter Aserbajdsjans Grand Prix i Formel 1**Ærlig talt, hva i all verden var det der?
Serriøst! Vil han drepe oss?!**

Langrennssjef Espen Bjervig hadde lite å melde om OL-arrangør Kina. Her under treningsleir på Sognefjellet sist uke. Foto: Torstein Bøe, NTB

OL-problemet vokser. Norsk idrett er på defensiven.

→ Sportshistorie

1969

8. juni 1969: Den amerikanske baseball-legenden Mickey Mantle kommer med sin berømte tale hvor han annonserer at han gir seg. Det skjedde under «Mickey Mantle»-dagen foran over 60.000 tilskuere på Yankee stadion i New York. Kilde: NTB

Kommentar

Daniel Røed-Johansen,
kommentator

Idrettslederne kan ikke gjemme seg fra Kina-spørsmålene.

Fredag begynte høringen Uyghur Tribunal i London. Der fortalte vitner om hvordan kinesiske myndigheter behandler den muslimske uigur-minoriteten i Xinjiang. Anklagene handler om voldtekt, tortur, sterilisering og mye mer.

Kinesiske myndigheter har de siste årene satt inn en offensiv mot uigurene. Anslag tyder på at over en million mennesker er plassert i interneringsleirer. Ekspertene mener menneskerettsbruddene er blant de mest omfattende i verden i dag. Selv avviser Kina historiene som løgner.

Dagen før høringen startet, inviterte det norske langrennslandslaget til medietreff på Sognefjellet. Samlingen der er en del av forberedelsene til kommende vinters OL i Kina.

Sportslig er det få grunner til å tvile på at langrennsleiren har klekket ut en gullplan. Likevel er den kommet skjært ut.

Brikker i et spill

NRK og Aftenposten spurte utøvere og ledere om hvordan de forholder seg til OL-deltagelsen i et land som systematisk bryter menneskerettighetene. Det var langt mellom de reflekterte svarene. Flere svarte at de ikke kjenner godt nok til forholdene i Kina.

- Jeg jobber med idrett og kjenner overfladisk til situasjonen i Kina. Og før jeg kan ta stilling til det, må jeg få mer kunnskap, sa langrennssjef Espen Bjervig.

Han forklarte at laget har hatt et informasjonsmøte om temaet med Olympiatoppen. Arbeidet vil fortsette over sommeren.

Slik skyver langrennslederne problemet foran seg. Med åtte måneder til OL-start er det vanskelig å se hvorfor de ikke skal være bedre i stand til å ta stilling til problemstillingen nå.

Interneringsleirer i Xinjiang er langt unna skihverdagen på Sognefjellet. Det kan være lett å forstå idrettsfolk som vil bruke kreftene på idrett og ikke politikk. Men alle som reiser til OL, må erkjenne at de der vil bli brukt politisk.

Da har de et ansvar for å sette seg inn i situasjonen i arrangørlandet.

Ledernes ansvar

Det siste året er menneskerettsbruddene i Xinjiang blitt grundig dokumentert. EU har innført sanksjoner mot myndighetspersoner. Norge sluttet seg til.

Særlig i USA har det vokst frem en debatt om boikott av de olympiske lekene. Samtidig har diskusjonen rast om norsk deltagelse i fotball-VM i Qatar.

Derfor kan det ikke ha kommet overras-

kende at situasjonen i Kina ville bli tema nå.

Først og fremst er det et lederansvar. Og jo høyere opp, desto større ansvar. Det innebærer at skistyret må legge til rette for at langrennslederne kan uttale seg. Og mer overordnet: at landets sentrale idrettsledere gjør det samme for topplederne i de ulike idrettene.

Det er vanskelig å kreve ytringsplikt fra utøverne. Men man bør kunne vente mer av lederne.

Uttalelsene fra Sognefjellet er et bilde på et Idretts-Norge som har vært på defensiven i slike spørsmål. Det er verdt å minne om at heller ikke fotballmarkeringene mot Qatar-VM kom av seg selv. Handlingene ble presset frem av et supporteropprør.

Der lederne viker unna, er det foreløpig Johannes Høsflot Klæbo som fremstår mest offensiv. I april sa han at landslaget måtte vurdere markeringer mot Kina.

- Det er sikkert mye man kan gjøre. Det viktigste er at man er reflektert over det, og at vi som lag klarer å vise hva som er viktig for oss. Hvilke verdier vi skal stå for, sa skistjernen.

Nå gjentar han budskapet. Men han understreker at Skiforbundet må ta føringen.

Aksel Lund Svindal har vært inne på noe av det samme. Han mener det blir galt om enkeltutøvere alene skal få presset på seg til å komme med et standpunkt.

- Jeg synes det er mye bedre for idretten totalt, og ikke minst for utøverne, når man sammen kan ta et standpunkt, sa han til NRK.

Hva kan man kreve?

Idrettsstjerner når ut til mange. Det gir dem stor kraft til å påvirke. Alle som ønsker å bidra, må løftes frem. Det er ledernes oppgave å legge til rette.

Samtidig kan man neppe kreve av enkeltutøvere at de skal uttale seg tydelig om politiske spørsmål. For de fleste er OL først og fremst et stort mål de har jobbet mot i lang tid.

Kontroversielle uttalelser kan også ha en pris. Da Hollywood-stjernen John Cena kalte Taiwan for et land, ble reaksjonene sterke. Kinesiske myndigheter anser øya som en del av Kina. Cena la seg flat.

Også en rekke store selskaper har fått kjenne på kroppen hvordan Kina møter kritikk med aggressive motangrep.

Når idretten gir et slikt regime en av verdens mest synlige plattformer, forplikter det. Historien om den norske deltagelsen i OL kan ikke bare bli den om jakten på medaljer.

FAKTA

OL i Beijing 2022

Vinterlekene arrangeres i perioden 4.-22. februar 2022.

Lekene blir arrangert i Kina etter at Oslo sa nei til å være arrangørkandidat.

Det var til slutt bare to nasjoner som søkte om å få 2022-OL. Kasakhstan var Beijings motkandidat.

Kinas behandling av uigurene, en muslimsk minoritet, den tibetanske minoriteten og behandlingen av demokratidemonstrantene i Hongkong har gjort en rekke organisasjoner kritisk til at OL blir arrangert i landet.

Man føler seg så liten som utøver

Maiken Caspersen Falla

Les saken på neste side ►